

MATBAALAR DÖNÜŞÜM NEDENİYLE TAŞINMA BASKISI ALTINDA

ANKARA Ticaret Odası (ATO) 10 No'lu Basın-Yayın Meslek Komitesi ile Ankara Sanayi Odası (ASO) 8 No'lu Kağıt Ürünleri ve Baskı İşleri Sanayi Meslek Komitesi, Ankara Matbaacılar Odası'nın da katılımıyla, ATO Duatepe Salonu'nda müşterek istişare toplantısı gerçekleştirdi. Nitelikli işgücü ihtiyacı, dijitalleşme ve yeşil dönüşüm süreci, ham maddeye erişim, artan üretim maliyetleri ve ihracat potansiyeli başta olmak üzere sektörün gündemindeki konuların ele alındığı toplantıya, ATO Yönetim Kurulu Başkanı Gürsel Baran ve ATO Meclis Başkanı Mustafa Deryal ile ASO Yönetim Kurulu Başkanı Seyit Ardıç ve Ankara Matbaacılar Odası Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Gürbüz katıldı. Toplantıda Ankara Ticaret Odası (ATO) 10 No'lu Basın-Yayın, Ankara Sanayi Odası (ASO) 8 No'lu Kağıt Ürünleri ve Baskı İşleri Sanayi Meslek Komiteleri ile Ankara Matbaacılar Odası üyeleri de toplantıda sektörel sorunları ile görüş ve önerilerini aktardı. Başkent'in matbaa sektörünün bulunduğu Kazım Karabekir bölgesinde işletmelerin, kentsel dönüşüm nedeniyle taşınma baskısı altında buldukları ancak, ağır sanayi niteliği taşıyan matbaa makinelerinin taşınma maliyetinin yüksekliği nedeniyle sıkıntı yaşadıkları belirtildi. Nitelikli iş gücü temininde yaşanan zorlukların da gündeme geldiği toplantıda, mesleki eğitimin güçlendirilmesi, okul-sanayi iş birliğinin artırılması ve sektörde ölçek ekonomisini destekleyecek kümelenme ve güç birliği modellerinin geliştirilmesi başlıkları öne çıktı.

STRATEJİK OLAN KÂĞIT VE BASKI SEKTÖRÜ,**“Artan maliyetler ve finansmanla boğuşuyor”**

■ ATO Başkanı Gürsel Baran, stratejik olan kâğıt ve baskı sektörünün Türkiye genelinde 200 binden fazla kişiye doğrudan istihdam sağladığını söyleyerek, sektörün ham maddeye erişimde dışa bağımlılık, artan üretim maliyetleri, finansmana erişim güçlükleri gibi temel sorunları bulunduğu dikkat çekti. ■ 05

STRATEJİK OLAN KÂĞIT VE BASKI SEKTÖRÜ, “ARTAN MALİYETLER VE FİNANSMANLA BOĞUŞUYOR”

ATO Başkanı Gürsel Baran, stratejik olan kâğıt ve baskı sektörünün Türkiye genelinde 200 binden fazla kişiye doğrudan istihdam sağladığını söyleyerek, sektörün ham maddeye erişimde dışa bağımlılık, artan üretim maliyetleri, finansmana erişim güçlükleri gibi temel sorunları bulunduğuna dikkat çekti.

ANKARA Ticaret Odası (ATO) Basın-Yayın Meslek Komitesi ile Ankara Sanayi Odası (ASO) Kâğıt Ürünleri ve Baskı İşleri Sanayi Meslek Komitesi müşterek istişare toplantısı ATO'da gerçekleştirildi. Toplantıda konuşan ATO Başkanı Gürsel Baran, stratejik olan kâğıt ve baskı sektörünün eğitim, ticaret, gıda, reklam, tanıtım ve lojistiğin temel taşı niteliğinde olduğunu belirterek, Türkiye genelinde faaliyet gösteren yaklaşık 20 bin işletmenin, 200 binden fazla kişiye doğrudan istihdam sağladığını bildirdi. Baran, sektörün ambalaj, karton, oluklu mukavva ve baskılı ürünler başta olmak üzere, dünyada yıllık milyarlarca dolarlık ekonomik hacim ürettiğine değinerek, dijitalleşme sürecinin gazete, dergi ve kitap baskılarını azalttığını, e-ticaretin büyümesiyle ambalaj talebinin arttığını vurguladı. Sektörde faaliyet gösteren firmaların, yüksek katma değerli üretimleriyle, ihracata da katkı sağladığına işaret eden Baran, "ABD, Almanya, Çin, Fransa ve Kana-

“FİNANSMANA ERİŞİM GÜÇLÜKLERİ REKABET GÜCÜNÜ ETKİLİYOR”

ASO Başkanı Seyit Ardıc da kâğıt ve ambalaj ekosisteminin, imalat sanayisinin sessiz ama güçlü taşıyıcılarından biri olduğunun altını çizerek, “2024 yılı verilerine göre kâğıt ve kâğıt ürünleri imalat sanayisinde 3 bin 681 girişim faaliyet gösteriyor ve yaklaşık 100 bin kişiye istihdam sağlanıyor. 2025 yılı itibarıyla kâğıt hamuru ve bazı ürün ihracatımız, 3,4 milyar dolar düzeyinde. Basım sanayisinde ise 12 binin üzerinde girişim ve 60 bin civarında istihdam söz konusu” değerlendirmesinde bulundu. Sektörün 300 milyon doların üzerin-

de dış ticaret fazlası verdiğini anlatan Ardıc, Ankara'nın savunma, havacılık, makine, medikal ve elektronik gibi alanlarda güncelenen sanayi kimliğinin arkasında, ambalaj ve basım kapasitesinin görünmeyen ama vazgeçilmez bir tamamlayıcı rol üstlendiğini bildirdi. Ardıc, söz konusu ekosistemin dış destinasyonlarla rekabet edip, net döviz kazandırdığını belirterek, bu noktada enerji maliyetleri, ham madde fiyatlarındaki oynaklık ve finansmana erişim güçlüklerinin rekabet gücünü doğrudan etkilediğine işaret etti. İAA

da gibi ülkeler, en fazla basım sanayi ürünü ithal eden ülkeler olarak dünyada öne çıkıyor. Türkiye'nin bu alandaki ihracatı, henüz sınırlı olmakla birlikte, önümüzde önemli bir ihracat potansiyeli bulunuyor” ifadelerini kullandı.

“SEKTÖRÜN TEMEL SORUNLARI VAR”

Sektörün, ham maddeye erişimde dışa ba-

ğımlılık, artan üretim maliyetleri, finansmana erişim güçlükleri gibi temel sorunları bulunduğuna dikkati çeken Baran, şöyle devam etti: “Firmalarımızın, dijitalleşme ve yeşil dönüşüm yatırımlarını destekleyecek teşvik mekanizmaları güçlendirilmeli, içeride üretilebilecek hammadde-lerin yeterli ve kaliteli şekilde üretilmesi sağlanmalı.”

Kağıt ve baskı için ortak toplantı

ATO, ASO ve Ankara Matbaacılar Odası ile ortak toplantı düzenledi; ATO Başkanı Gürsel Baran kağıt ve baskı sektörünün stratejik önemine vurgu yaptı

ATO 10 No'lu Basın-Yayın Meslek Komitesi, Ankara Sanayi Odası (ASO) 8 No'lu Kağıt Ürünleri ve Baskı İşleri Sanayi Meslek Komitesi ve Ankara Matbaacılar Odası'nın katılımıyla ATO Duatepe Salonu'nda ortak istişare toplantısı gerçekleştirildi. Baran, firmaların nitelikli iş gücü ihtiyacının, lojistik ve bölgesel depolama alanlarının önemine dikkat çekti. Başkan Baran, kağıt ve baskı sektörünün stratejik önemine değinerek, "Ülke genelinde sektörde faaliyet gösteren yaklaşık 20 bin işletme, 200 binden fazla kişiye doğrudan istihdam sağlıyor" dedi.

SORUNLAR ÇÖZÜLMELİ

ASO Başkanı Seyit Ardic ise 2024'te kağıt ve kağıt ürünleri imalatında 3 bin 681 girişim ve yaklaşık 100 bin istihdam bulunduğunu, 2025'te kağıt hamuru ve bazı ürün ihracatının 3,4 milyar dolar düzeyinde olacağını açıkladı. Ardic, ambalaj ve basım kapasitesinin, sa-

vunma, medikal ve e-ticaret gibi alanlarda sanayi ekosisteminin omurgasını oluşturduğunu belirtti. Toplantıda, Kazım Karabekir bölgesindeki matbaa işletmelerinin taşınma ve nitelikli iş gücü sorunları, eğitim ve okul-sanayi iş birliği ile sektörün güç birliği ve kümelenme modelleriyle çözülmesi gerektiği vurgulandı. >>İHA

ATO'da kağıt ve baskı sektörünün dönüşüm süreci ile sorunları ele alındı

✓ ATO Başkanı Baran, "Firmalarımızın, dijitalleşme ve yeşil dönüşüm yatırımlarını destekleyecek teşvikler güçlendirilmeli, içeride üretilebilecek hammaddelerin yeterli ve kaliteli şekilde üretilmeli" dedi.

✓ ASO Başkanı Ardic, "2025 yılı itibarıyla kağıt hamuru ve bazı ürün ihracatımız 3.4 milyar dolar düzeyinde. Basım sanayisinde ise 12 binin üzerinde girişim ve 60 bin civarında istihdam söz konusu" dedi.

ANKARA, AA

Ankara Ticaret Odası (ATO) Basın-Yayın Meslek Komitesi ile Ankara Sanayi Odası (ASO) Kağıt Ürünleri ve Baskı İşleri Sanayi Meslek Komitesi müşterek istişare toplantısı ATO'da gerçekleştirildi.

ATO'dan yapılan açıklamaya göre, toplantıda kağıt ve baskı sektöründe nitelikli işgücü ihtiyacı, dijitalleşme ve yeşil dönüşüm süreci başta olmak üzere gündemdeki konular masaya yatırıldı.

Toplantıda konuşan ATO Başkanı Gürsel Baran, stratejik olan sektörün eğitim, ticaret, gıda, reklam, tanıtım ve lojistiğin temel taşı niteliğinde olduğunu belirterek, Türkiye genelinde faaliyet gösteren yaklaşık 20 bin işletmenin, 200 binden fazla kişiye doğrudan istihdam sağladığını bildirdi.

Baran, sektörün ambalaj, karton, oluklu mukavva ve baskılı ürünler başta olmak üzere, dünyada yıllık milyarlarca dolarlık ekonomik hacim ürettiğine değinerek, dijitalleşme sürecinin gazete, dergi ve kitap baskılarını azalttığını, e-ticaretin büyümesiyle ambalaj talebinin arttığını vurguladı. Sektörde faaliyet gösteren firmaların, yüksek katma değerli üretimleriyle, ihracata da katkı sağladığına işaret eden Baran, "ABD, Almanya, Çin, Fransa ve Kanada

gibi ülkeler, en fazla basım sanayi ürünü ithal eden ülkeler olarak dünyada öne çıkıyor. Türkiye'nin bu alandaki ihracatı, henüz sınırlı olmakla birlikte, önümüzde önemli bir ihracat potansiyeli bulunuyor." ifadelerini kullandı.

Sektörün, hammaddeye erişimde dışa bağımlılık, artan üretim maliyetleri, finansmana erişim güçlükleri gibi temel sorunları bulunduğuna dikkati çeken Baran, şöyle devam etti:

"Firmalarımızın, dijitalleşme ve yeşil dönüşüm yatırımlarını destekleyecek teşvik mekanizmalarını güçlendirilmeli, içeride üretilebilecek hammaddelerin yeterli ve kaliteli şekilde üretilmesi sağlanmalı. Basım işlerinde ihtiyaç duyulan nitelikli teknisyen ve operatör açığının kapatılması, Ankara'da hammaddeye erişimi kolaylaştıracak bölgesel depolama ve lojistik çözümlerin geliştirilmesi ve kümelenme modellerinin hayata geçirilmesi, kayıt dışılıkla ve korsanla mücadele, sektörümüzün gündeminde önemini koruyor."

'Finansmana erişim güçlükleri rekabet gücünü etkiliyor'

ASO Başkanı **Scyyit Ardic** da kağıt ve ambalaj ekosisteminin, imalat sanayisinin sessiz ama güçlü taşıyıcılarından biri olduğunun altını çizerek, "2024 yılı verilerine

göre kağıt ve kağıt ürünleri imalat sanayisinde 3 bin 681 girişim faaliyet gösteriyor ve yaklaşık 100 bin kişiye istihdam sağlanıyor. 2025 yılı itibarıyla kağıt hamuru ve bazı ürün ihracatımız, 3,4 milyar dolar düzeyinde. Basım sanayisinde ise 12 binin üzerinde girişim ve 60 bin civarında istihdam söz konusu." değerlendirmesinde bulundu.

Sektörün 300 milyon doların üzerinde dış ticaret fazlası verdiğini anlatan Ardic, Ankara'nın savunma, havacılık, makine, medikal ve elektronik gibi alanlarda güçlenen sanayi kimliğinin arkasında, ambalaj ve basım kapasitesinin görünmeyen ama vazgeçilmez bir tamamlayıcı rol üstlendiğini bildirdi.

Ardic, söz konusu ekosistemin dış destinasyonlarla rekabet edip, net döviz kazandırdığını belirterek, bu noktada enerji maliyetleri, hammadde fiyatlarındaki oynaklık ve finansmana erişim güçlüklerinin rekabet gücünü doğrudan etkilediğine işaret etti.

Yeşil dönüşümün tercih değil, zorunluluk olduğunu vurgulayan Ardic, enerji verimliliği, geri dönüşüm altyapısı ve modernizasyon yatırımlarına erişilebilir finansman sağlanmasının kritik olduğuna dikkati çekti.

ATO'da 'Uluslararası Ankara Yangın Zirvesi' gerçekleştirildi

ANKARA Ticaret Odası (ATO) Başkanı Gürsel Baran, yangınların tedarik zincirlerinden pazar payına kadar birçok alanda ekonomiyi olumsuz etkilediğini belirterek, büyük ölçekli yangın yaşayan işletmelerin yaklaşık yüzde 40'ının yeniden faaliyetlerine dönmeyi ifade ettiğini bildirdi.

Odadan yapılan açıklamaya göre, Tüm Bürokratlar ve İş İnsanları Federasyonu tarafından organize edilen "Uluslararası Ankara Yangın Zirvesi", ATO ev sahipliğinde düzenlendi.

Baran, burada yaptığı konuşmada, yangınların yalnızca can güvenliğini değil, üretim gücü ve ekonomik sürdürülebilirliği de tehdit ettiğine işaret ederek, iklim değişikliği, hızlı kentleşme, sanayileşme ve teknolojik dönüşüm gibi etkenlerin, yangın risklerini artırdığını ve daha yıkıcı hale getirdiğini aktardı.

Türkiye'de, 1937'den 2024'e kadar 126 bini aşkın orman yangını çıktığını anımsatan Baran, "Yaklaşık 1 milyon 907 bin hektar alanı kaybettik, bu rakamları söylerken bile insanın içi yanıyor. Öte yandan, sadece ormanlar değil, sanayi tesisleri, fabrikalar, iş yerleri de ciddi risk altında. Yangınlar, tedarik zincirlerinden pazar payına

ve çalışanlara kadar birçok alanda ekonomiyi olumsuz etkiliyor ve milyarlarca liralık zarara yol açıyor. Büyük ölçekli yangın yaşayan işletmelerin yaklaşık yüzde 40'ı, yeniden faaliyetlerine dönmeyi ifade ettiğini bildirdi.

'Yangın güvenliği masraf değil yatırım'

Baran, fabrikanın yanmasının sadece bir binanın yok olması anlamına gelmediğini, aynı zamanda tedarik zincirinin kopmasına, pazar kaybının yaşanmasına ve çalışanların işini kaybetmesine de neden olduğunu vurguladı. Yangın önleme sistemlerine harcanan 1 birimlik yatırımın, yangın sonrası oluşabilecek 100 birimlik zararını önlediğine dikkati çeken Baran, şunları kaydetti:

"Bu yüzden yangın güvenliği masraf değil, yatırımdır. Yangın güvenliği sağlanmazsa, dijitalleşme ve yapay zekanın sunduğu imkanlar kullanılamaz. Akıllı yangın algılama sistemlerini, erken uyarı teknolojilerini, modern müdahale araçlarını üretim tesislerimize ve iş yerlerimize entegre etmek artık bir tercih değil, zorunluluk. Bu alan, aynı zamanda büyük bir ekonomik potansiyele de sahip."

HİSARCIKLILAR:**ÜRETEMEZSEK
FAKİRLEŞİRİZ**

OSTİM Sanayici ve İş İnsanları Derneği Başkanı Esat Hisarcıklılar, işverenin şu an "yatırıma değil ayakta kalmaya" odaklandığını söylüyor. Hisarcıklılar uyarıyor: "Üretim gücümüzü kaybedersek fakirleşiriz."

Hisarcıklılar

>> İKLİM ÖNGEL'LE
HAFTANIN KONUSU 6'da

OSİAD Başkanı Hisarcıkılılar işverenin yatırıma değil 'ayakta kalma'ya odaklandığını söyledi ve uyardı:

Üretim gücünü yitirirsek Ortadoğu ülkesi oluruz

İKLİM ÖNGEL ile HAFTANIN KONUSU

OSTİM Sanayici ve İş İnsanları Derneği (OSİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Esat Hisarcıkılılar, Cumhuriyet'in sorunlarını yanıtladı.

■ Bugünkü ekonomi politikalarının sanayici açısından en zorlayıcı tarafı nedir?

En zorlayıcı olan kur baskısı nedeniyle ülkenin ihracat kapasitesinin düşmesi.

Kur bize göre reel seviyelerde değil, bununla birlikte sanayicinin sabit giderleri çok arttı. Türkiye olarak ana hammadde girişlerinin birçoğu ithal geliyor. Örneğin ben polietilen malzeme üretiyorum. Bu malzemenin yüzde 8-9'unu PETKİM'in fabrikası karşılıyor. Kalanı ithal ediyoruz. Biz Türkiye'de işliyoruz, sonra tekrar ihraç etmeye çalışıyoruz. Başkannın kur politikası o ihracatın önünü tıkıyor.

■ Ufukta devalüasyon mu var?

İşin tüketim boyutunu kısmadan enflasyonun düşmeyeceğine inanılmadığını. Fakat üretime kredi verilmesini sanayici için kötü bir durum.

Üretim bir tek iç piyasa olarak düşünmemek lazım. Ülke ekonomisi aynı zamanda dış piyasaya da üretim yapıyor. Faiz oranları hâlâ çok yüksek. Yani devletin politika faizinin üzerinde bankaların vermiş olduğu faiz makası açıldı. Bu makasın düzeltilmesi için hamleler yapılmalı.

■ 'Devalüasyondan tehlikeli'

■ Baskılı kur politikasından vazgeçilmesi ihracatçı için çok önemli, peki emekçi açısından durum ne olur?

Kur baskısı nedeniyle ihracat potansiyelini kaybederek ülke olarak henemize eksi yazar. İhracatımız da azalır daha çok cari açık veririz. Eğer döviz açığı artarsa bu ekonomiyi gelecekte devalüasyondan çok daha büyük bir zarar verir.

■ İktidardan daha çok destek mi yoksa istikrar mı beklersiniz?

İşin açığı istikrar çok önemli. İstikrar sağlarken de ülke üretim kabiliyetini kaybetmemeli. Ülkenin üretibilmesi için üreticinin bir şekilde desteklenmesi önemli. Bu tarımda da sanayide de aynı. Bu desteği karşılamanın yolları aranmalı. Güven ortamı sağlarsa döviz talebi azalır, CDS (kredi risk primi) düşer, yabancı yatırımcı giriş artar. Enflasyon düşüşü hızlanır.

■ Kapanan atölyeler, dükkânlar, fabrikalarla ilgili rakamlar nedir?

Biz 6 ayda bir işyerimize anket gönderiyoruz. Çalışan sayılarının, cirolarının, üretimlerinin durumlarını soruyor, artıyor mu azalıyor mu bakıyoruz. Yeni yatırım düşünüp düşünmediğini öğreniyoruz ve tüm bu bilgileri kendi bünyemizde yayımlayıp ilgili makamlarla da paylaşıyoruz. Oran veremem ama geçmiş senelere göre çok daha fazla artış olduğunu görüyoruz.

■ Nedir tablo?

Benim görüşümün sanayicinin yeni yatırımla ilgili isteği azalmış durumda. Çünkü 2024 ve 2025 yılında insanlar "Yeni yatırım yapalım, daha çok büyüyelim" den diye ayakta kalmaya odaklandı. Bu "Ayakta kalma" stratejisi 2026'da da sürcek. Sanayicinin çoğu yatırım yapmaktan ziyade şirketlerini devam ettirmeye çalışıyor. Bu ortamda ayakta kalabilen kalacak.

Türkiye üretim gücünü kaybederse fakirleşme kaçınılmaz. Sanayicimizin dışarı kaçmasını engelleyecek çözüm mekanizmaları bulmamız şart. Türkiye'nin üretim gücünü kaybetmesi, çok hızlı bir şekilde Ortadoğu ülkesi olması demektir.

Sanayinin en büyük derdi ara eleman ve Smavi yakalı personel. Türkiye'de 18-28 yaş arası 5 milyondan fazla ev geni diye tabir edilen genç var. Bu, çoğu Avrupa ülkesinin çalışma nüfusundan fazla. Bu potansiyel acilen üretime yönlendirilmeli.

ESAT HISARCIKILILAR
1981'de doğdu. Ankara Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünden mezun oldu. Ankara Sanayi Odası (ASO) meclis üyesi, ASO Çevre Komisyon başkanı, İç Anadolu Sanayicileri ve İş İnsanları Dernekleri Federasyonu (ÇASİFED) Yönetim Kurulu üyesi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) delegeliği ve OSİAD başkan yardımcılığı görevlerinde bulundu. Hisarcıkılılar 34. olağan genel kurulda OSİAD başkanı seçildi.

Bu süreçte iş insanları da mutsuz

■ Sanayiciler fabrikalarının Mısır'a, Romanya'ya, Çin'e taşıyorlar. Türkiye'de sanayiden kopulduğu hatta Türkiye'nin sanayisini kaybettiği söyleniyor. Kaktür mısınız, Türkiye'nin sanayiden kopma ihtimali var mı?

Böyle bir ihtimalin olmaması lazım. İngiltere ekonomisinin yüzde 85'i danışmanlık ve finans piyasası üzerine gidiyor. Yani ürün de fikir de üretilebilirsin. Ama Türkiye'nin böyle bir altyapısı yok. Bizim önce ürün üretmemiz gerek. Sanayi, montaj sanayisinden kendi fikri olan patenti ürün sanayisine dönüşmeli. Markalaşma hamleleri yapılmalı. Bunu başaramazsak üretimden kaçışların çok büyük olduğunu görürüz. Bugün tekstil-e alaka bütün işlerde rekabet gücümüzü Mısır'a kaybettik. Burada Türkiye'deki işçilik maliyetinin yüksek olduğu gerçeği karşımıza çıkarıyor. Ama bir gerçek de Türkiye'de çalışan arkadaşlarımızın o rakamlarla geçinemesi. Burada da ikili bir handikap var.

■ Çalışanlar mutsuz olduğunu herkes biliyor. İş adamları/patronlar ne kadar muttu?

Bu süreçte işadamları da mutsuz. Çünkü çalışma barışı çok kıymetlidir. Özellikle KOBİ'ler çalışanlarıyla hep bir aradardır. Ancak 100 kişiyi geçtikten sonra şirketlerin insan kaynakları departmanı, fabrika müdürleri oturur ve artık şirket kâğıt üzerinden yönetilmeye başlar. Ama OSTİM özellikle baktığımızda 1 ila 50 kişi arasında çalışan şirketleri görürsünüz. Ve bu şirketlerin hepsinde patronlar işin başındadır, herkesle birlikte çalışır ve işin zortugunu bilir. Dolayısıyla çalışanların mutsuz olduğu bir ortamda işverenin mutlu olma şansı yok.

■ Sanayiden kopan bir Türkiye'nin geleceği nasıl olur?

Bir ülkenin zenginleşebilmesi için üretmesi lazım. Üretim çok mesakattır bir iştir, kolay değildir. Bugün Amerika geçmişteki global anlayışın kayıncı üretim gücünü yitirdi ve onu geri kazanabilmek için devlet eliyle herkese so-

pa gösteriyor. Türkiye'nin böyle bir gücü yok. Dolayısıyla Türkiye üretim gücünü kaybederse fakirleşme kaçınılmaz. Sanayicimizin dışarı kaçmasını engelleyecek çözüm mekanizmaları bulmamız şart. Çünkü Türkiye'nin üretim gücünü kaybetmesi, çok hızlı bir şekilde Ortadoğu ülkesi olması demektir.

■ Halktan dolayı dolaysız her türlü vergi alınırken sermayeye vergi kolaylığı sağlandığından, sermayeden az vergi alındığından hatta vergilerin silindiklerinden şikâyet edilir. Nedir vergi durumunuz?

"Verginin tabana yayılması" diye hep söylenen bir cümle vardır. Vergi şu anda toplanmıyor mu, benzer vergi toplanıyor. Fakat vergi, vergiyi verenler arasında toplanıyor. Verginin biraz daha tabana yayılması lazım.

■ "Verginin tabana yayılması" derken neyi kast ediyor-sunuz?

"Nereden buldun" yarası gelecektir. Fakat önce itelamla sonra rafa kaldırıldı. Yürürlüğe girmiş olsaydı vergi adaleti de gelir adaleti de belli bir oranda sağlanırdı. Türkiye'de Suriye'den, Irak'tan, İran'dan, yeri geliyor Azerbaycan'dan, belki Venezuela'dan yani nereden geldiği belli olmayan bir para sürekli piyasaya pompalanıyor. Bu paranın kontrol altına alınması gerek. Ayrıca yabancı menşeli internet sitelerinin Türkiye'de bayilik, şube açması sağlanmalı. Çünkü vergisiz para yurt dışına gidiyor, yurtdışındaki firmaların geliri oluyor. Özellikle Türkiye'de kazanılan para Türkiye'de kalmalı.

■ Şartlar eşit değil'

■ Yabancı menşeli şirketlerin sattığı ürün Türk şirketlerinin sattığından çok daha ucuz oluyor ki alışverişe de artık sınırlama geldi. Bu da bedeli süreklilik halkın ödemesi anlamına geliyor mu?

Söz ettiğimiz konuda halk çok haklı ama Ticaret Bakanlığı da haklı. Türkiye'nin ürün çeşitliliği dünyaya yetecek pozisyonda değil. Çoğu ürün üretilmiyor. Buradaki en büyük handikap o tip noktaların di-

rekt ilk alıcudan son tüketiciye ulaşan bir link sağlanması. Bunu bir kendi içimizde başarabiliriz ama bu bir süreç ve bu süreçte tüketici dövlümetleli, zarar etmemeli. Rekabetçiliğin eşit şartlarda olması için devletin belirli bir miktar Türk sanayisine ve Türk üreticisine teşvik vermesi lazım.

■ Siz eğitimli gençlerin yurtdışına gitmesinden ne kadar etkilenmiş, kalifiye eleman bulmakta zorlanıyor musunuz?

Şu an sanayinin en büyük derdi ara eleman ve mavi yakalı personel. Üzülerek söylüyorum ki son zamanlarda Pakistan'dan, diğer ülkelerden sanayinin ihtiyacı olan personel getiriyorlar halbuki benim ülkemizin 18-28 yaş arası 5 milyondan fazla ev geni diye tabir edilen gençleri var. Bu rakam çoğu Avrupa ülkesinin çalışma nüfusundan fazla. Devletin bu soruna acil çözüm bulması gerekiyor. Bu potansiyelin üretime acilen yönlendirilmesi gerekiyor.

■ İktidara yakınlığı bilenen MÜSİAD'ın başkanı Burhan Özdemir fiyatların kontrol edilmediğini söyledi, toplumun genelinde şikâyetlere sebep olan bu politikaları sonuç alınmayacağı anlattı. Bu eleştirinin etkisi olur mu?

İnşallah olur. Neticede biz sanayiler olarak işe hükümet yapın veya değil diye bakıyoruz, daha realist bakıyoruz. Çünkü sanayi politikaları öyle 3-5 yılda değişmez. Tabii MÜSİAD'ın da bunu söylemesi önemli sanayici için çok kıymetli ve değerli.

■ Eski TÜSİAD başkanının da bir güvânlına alındığını gördük. İş insanları kendilerini ne kadar güvende hissediyor, sanayicinin siyasetle kurduğu ilişki nasıl, sizlerde endişe var mı?

İşin açıkçası herkes kendi cephesinden bakmaya çalışıyor. Burada ortak noktalara odaklanmak lazım. Sanayici bir şey istiyorsa ve bu işte TÜSİAD gibi bir kurumdan geliyorsa bence değerlendirmeli. Bu elbette ki her talebin karşılanması anlamına gelmiyor. Ama hem TÜSİAD hem MÜSİAD aynı şeyi söylüyorsa demek ki ciddi bir sıkıntı var demektir.

Türkiye'de kazanılan para Türkiye'de kalmalı.

Çıkış yolu: Serbest ticaret anlaşmaları

■ AB ile Hindistan kapsamlı bir serbest ticaret anlaşması imzalandı. Bu kapsamda gümrük vergilerinin tamamen kaldırılması veya kademeli düşürülmesi, ihracatın artması planlanıyor. Bu anlaşma Türkiye'nin AB pazarındaki rekabet gücünü nasıl etkileyecek, pazar kaybı riski var mı?

Osmanlı'nın son zamanları için

"hasta adam" denirdi, bize göre şu anda Avrupa sanayisi hasta adam. Zenginleşmek için üretmek lazım ama Avrupa üretim kabiliyetini çok hızlı bir şekilde yitiriyor. Türkiye'nin en büyük pazarı Avrupa olduğu için en büyük sorayı bu ve benzer hamlelerle biz yitiriyor. Hindistan ve diğer ülkelerle yapılan serbest ticaret anlaşmaları, Türkiye'nin pazarını günden güne küçültür. Dolayısıyla da Türkiye yeni pazarlar aramak zorunda.

■ Avrupa'nın yerini neresi alabilir?

Amerika çok büyük bir pazar ama o da kendi sınırlarını kapatıyor. Yeni dünya düzeni, kendine yeten ülkelerin başarılı olacağı bir düzene gidiyor. Bugün bazı ürünlerde Amerika'ya ihracat yaparken Amerikan hükümetinin bir geçede vergileri yüzde 20 artırmaya ve pazar sizin için kapanmış oluyor. Amerika pazarı dünyanın üçte bir tüketiminin olduğu devasa bir pazar. Bu tip pazarlarda biz de AB/Hindistan örneğine benzer serbest ticaret anlaşmaları yapmalıyız. Bu bir çıkış yolu.